

Jag vill lära mig finska

I Finland talar man om tvångssvenska, men allt fler svenskar vill lära sig finska helt frivilligt. Både Stockholms universitet och Finlands kulturinstitut får vid varje terminsstart en stor mängd intresserade studerande. Någon kanske vill lära sig finska eftersom föräldrar eller mor- eller farföräldrar talar språket, men de allra flesta har bildat familj med en finskspråkig och vill därför lära sig partnerns språk. Då har man redan bestämt sig för att barnen ska bli tvåspråkiga och att finskans ställning i familjen ska förstärkas. Även kommunikation med släkten i Finland underlättas tack vare de nya språkkunskaperna.

I institutets studiecirklar har man möjlighet att specifikt ta hänsyn till studenternas behov att lära sig talspråk och vardagspråk. Studenterna får lära sig grundläggande grammatik och standardfinskans uttryck, men de behöver inte slösa energi på att lära sig namn på olika kasus. Det räcker att veta att svenskans preposition "i" oftast får formen "-ssa/-ssä" i finskan. Man behöver inte veta att det är fråga om inessiv. På samma sätt kan man utan vidare använda de i talspråk så vanliga verbformerna: "tykätä" är en mycket mer bekant form för än svensk än vad "pitää" är. Och om alla finnar säger "Mari ja Tuula leikkii", varför ska den som lär sig finska säga "leikkivät?" Situationen är förstas helt annan på universitetet, eftersom kurskriterierna bildar basen för undervisningen. Men även där uppmärksammar man talspråket som en del av kursen i muntlig framställning.

Kursmaterialet består bland annat av böcker som riktar sig till invandrare i Finland. De är sakliga och funktionella, men de kräver lärarledd undervisning eftersom de är helt finskspråkiga. Många svenskar känner till det finska samhället och de finska sederna, och de behöver inte lära sig vad t.ex. midsommar är för något. Å andra sidan är det stora skillnader i firandet av midsommar i Sverige och Finland, så även en svensk student får veta en hel del nytt. Det finns även en bok som har svenskar som främsta målgrupp: *Finskan, lättare än du tror*. Boken lämpar sig också för självstudier. Det finns ingen fortsättning på boken, men med den kommer man ändå rätt långt på vägen till finska språket.

Det går riktigt bra för en svenskspråkig att uttala finska när hon eller han väl förstått att allt som tecknats ner ska uttalas, men inget mer. Om det i skrift finns en kort vokal, är den kort även i uttalet, som i namnet Jari. På samma sätt tecknas en lång vokal med två bokstäver, som t.ex. i namnet Liisa. Det är bara bokstaven h i mitten av ordet som kan orsaka lite svårigheter för en svensk student. Lahti uttalas lite överdrivet /lahhhti/. Men det påverkar inte förståelsen. Det gör inte heller så mycket att en svensk aspirerar klusilerna i början av orden: Kalle blir Khalle och Pekka blir Phekka. Eftersom finskan innehåller många svenska lånord, finns det knappast några andra (förutom talare av språk närbesläktade med finskan) som har så lätt för att lära sig finska. En svensk som läser nybörjarkurs i finska kan vara nöjd när hon eller han lämnar den första lektionen: hon vet att hon redan kan flera finska ord.

Naturligtvis gör studenter fel, som ibland kan vara mycket roliga. Svenskans "med" översätts till finska antingen med kasusändelsen "-lla/llä", som bl.a. uttrycker instrument eller färdmedel, eller med postpositionen "kanssa", som används för att uttrycka sällskap etc. Ibland blandas dessa ihop, så som Leif gjorde. Han berättade om sina morgonsysslor så här: "Laitoin aamiaista vaimollani" (Jag lagade frukost med min fru som redskap). Per i sin tur blandade ihop possessivsuffixen och berättade för sina studiekamrater att "Peter oli lomalla Suomessa vaimoni kanssa" (Per var på semester i Finland med min fru). Men sådana roliga fel lättar bara upp stämningen under lektionen.

Det är dock många som tycker att det är för krävande att studera språk efter en arbetsdag och hoppar av från kurserna. Men de som envist fortsätter och satsar på sina studier, kan nå otroliga resultat. Det finns de som har gått hela långa vägen från en nybörjarkurs till en finskspråkig diskussionsgrupp. Envishet och flitighet belönas: med hjälp av finskkunskaper öppnas helt nya möjligheter att bekanta sig med finnar och finsk kultur.

Merja-Liisa Heikkinen
utbildningssekreterare